



Rapport

Projekt vedrørende erhvervsudvikling inden for det primære jordbrug og inden for forarbejdning i fødevarerektoren.

Demonstrationsprojekt

J. nr. 32101-D-12-00539

Projektets samlede demonstrationseffekt

• Samlede antal deltagere ved demonstrationerne:	200
• Samlede antal hits på dokumentationsmaterialet:	514

1.	Projektets titel
	Konsekvens for fosfor- kaliumforsyning ved udfasning af konventionel husdyrgødning – del II
2.	Formålet med projektet
	<p>Projektet beskæftiger sig med forsyning af plantenæringsstoffer, som ikke umiddelbart kan skaffes via biogasproduktion i relation til udfasningen af konventionel husdyrgødning i økologisk jordbrug.</p> <p>I projektet demonstreres alternativerne til de 50-90 pct. af fosfor- og kaliumforsyningen, som økologisk jordbrug mister, når udfasningen af konventionel husdyrgødning er gennemført. Endvidere er det vigtigt at gøre landmænd og konsulenter bekendte med alternativerne, så den økologiske produktionsform ikke fravælges på et ufuldstændigt grundlag. Projektet skaber således fundament for en bæredygtig udvikling af økologisk jordbrug efter udfasning af konventionelt husdyrgødning.</p>
3.	Gennemførte aktiviteter og resultater
A.	Workshop
	<u>Aktiviteter</u>
	<p>Der er gennemført en workshop, for firmaer og personer, der kunne have interesse, i at øge recirkuleringen af næringsstoffer til det økologiske jordbrug.</p> <p>På workshoppen var der mulighed for at undersøge, om der er et potentiale for den enkelte virksomhed for, at udnytte eventuelle rest- og biprodukter som gødning i økologisk jordbrug.</p> <p>Der blev inviteret en bred vifte af firmaer, heriblandt potentielle leverandører af råvarer til</p>

		gødning, firmaer der arbejder med formidlingen af organisk gødning til landbruget og firmaer der sælger gødning til landbruget og gartnerierhvervet.
		<u>Resultater</u>
		Deltagelsen var ikke helt så stor, som ønsket, men blandt de fremmødte firmaer var der stor interesse for, at samarbejde med det økologiske jordbrug, for at sikre en bedre forsyning med næringsstoffer. Konkret er der et firma, vi har kendskab til, der arbejder videre med, at få produkter godkendt til økologisk jordbrug. De resterende firmaer har bidraget med værdifuld viden og er potentielle leverandører i fremtiden. Firmaernes rest- og biprodukter er alle nogen vi arbejder for, at der inden for en kortere årrække, kan godkendes til økologisk jordbrug.
	B.	Demonstrationer på økologiske ejendomme
		<u>Aktiviteter</u>
		Markdemonstration "Fosfor- og kaliumoptagelse i efterafgrøder" Formål: At undersøge forskellige efterafgrøders evne til at optage fosfor og kalium. Markdemonstration – " Alternative gødninger til vårbyg og havre" Formål: At fastlægge gødningsværdien i alternative gødningstyper til økologisk jordbrug.
		<u>Resultater</u>
		Markdemonstrationerne viste, at med det rette efterafgrødevalg er det faktisk også muligt at fastholde en betydelig mængde kalium og forfor i dyrkningslaget af jorden og fastholde det som biologisk aktivt, hvor andre afgrøder kan optage det senere. Demonstrationerne med fokus på gødningstyperne viste, at kløvergræsensilage i store mængder er et reelt alternativ til konventionel og økologisk husdyrgødning, men det er dyrt, og der skal bruges forholdsmæssigt store mængder, for at erstatte den nuværende gødningsform.
	C.	Landmandsmøder
		<u>Aktiviteter</u>
		Vi har deltaget i flere arrangementer, hvor vi har haft mulighed for, at orientere om formålet med udfasningen af konventionel husdyrgødning, samt orientere/debattere alternativerne. Hvilket har været medvirkende til en bredere forståelse for alternativer og muligheder set i et fremtidigt perspektiv. De mest konkrete arrangementer har været: <ul style="list-style-type: none"> • Hvor stort er behovet for gødning? - Nye typer gødning til økologisk jordbrug • Opskriften på et langtidsholdbart sædskifte – udfasning, efterafgrøder, rodukrudt. • Markvandring hos Axel Månsson • Markvandring hos Laust Stenger • Markvandring hos Peter Sivertsen • Markvandring hos Syddansk Økologi

		<u>Resultater</u>
		Det har generelt medført en mere nuanceret opfattelse af hvorfor og hvad der kan lade sig gøre. Overordnet virker det som om det har bidraget til, at fjerne den panikagtige stemning, der var blandt en række landmænd for få år siden. Det er ikke lykkedes, at anvise løsninger for alle typer økologiske landbrug og derfor er der fortsat en gruppe af økologiske landmænd, der formodentlig vil ophøre hvis regelændringerne omkring næringsstofferne gennemføres i deres nuværende form.
4.	Projektets effekter	
	4.1	<u>Udbredelsespotentialet</u>
		Potentialet er landsdækkende og relevant for alle nuværende og kommende økologiske producenter. Endvidere er konklusionerne fra projektet relevante for alle virksomheder, der ønsker, at deres organiske affald eller organiske biprodukter genanvendes som gødningskilde i økologisk jordbrug. Økologisk jordbrug mangler fortsat alternativer til konventionel husdyrgødning, hvorfor der vil kunne opnås en stor synergi imellem økologiske landmænd, virksomheder og forbrugere omkring genanvendelse af næringsstoffer i den økologiske produktion.
	4.2	<u>Gennemslagskraft</u>
	a.	<u>Generelt</u>
		Særligt på den dyrkningstekniske side med efterafgrøder og deres evne til at fastholde fosfor og kalium i dyrkningsjorden, har der været en god gennemslagskraft over for landmænd og konsulenter. Det har været tydeligt, at der her ligger nogle muligheder at optimere endnu mere på den enkelte ejendom. Overordnet set har projektet været yderst værdifuldt i forhold til beslutning om at arbejde for en udfasning af konventionel husdyrgødning. Det er lykkedes at formidle en lang række faktuelle facts, som er værdifulde i den fortsatte beslutningsproces, som økologisk jordbrug befinder sig i.
	b.	<u>Det samlede antal demonstrationer, der er gennemført i projektet:</u> Der har været i alt 22 demonstrationer, bestående af markdemonstrationer, artikler indlæg og fremvisning af markdemonstrationerne.
	c.	<u>Det samlede antal deltagere, der har været til demonstrationsprojektet:</u> Der har været flest deltagere til markvandringerne og her er det lidt svært, nøjagtigt at holde styr på deltager antallet, men der har været ca. 200 deltagere i alt.
	d.	<u>Det samlede antal hits på dokumentationsmaterialet:</u> 514
	e.	<u>Link til hjemmeside med artikler og dokumentationsmateriale:</u> Ligger tilgængelig via følgende hjemmeside http://projektfinansiering.vfl.dk/Landdistriktsmidler/2012/Konsekvensforfosfor-ogkaliumforsynin/Sider/default.aspx .

	Navn	Adresse	Adresse	Postnr. og by
	Niels Tvedegaard	Udbyhøjvej 331		8900,Randers
	Casper Andersen	Trigevej 20		8382 Hinnerup
	Kurt Madsen	Lovtrup Vestermark 32		6360 Tinglev
	Poul Emil Hillerup	Industriparken 1		6360 Tinglev
	Peter Schmidt	Duborgvej 30		6360 Tinglev
	John Hansen	Peberlyk 2		6200 Aabenraa
	Solum A/S	Vadsbystræde 6		2640 Hedehusene
	Komtex A/S	Drivervej 8		6670 Holsted
	Ole Mygind	Erhvervsbyvej 13		8700 Horsens
	Axel Månsson	Grarupvej 15		7330 Brande
	Nolde I/S	Noldevej 22		6372 Bylderup-Bov
6.	Eventuelle yderligere oplysninger			
	<p>I forbindelse med afrapporteringen for den del af projektet, der er gennemført i 2011 er der sket den beklagelige fejl, at aktiviteter der vedrører 2012 projektet delvist er afrapporteret i 2011 slutrapporten. De ting der er beskrevet i denne 2012 slutrapport vedrører kun den del, der har med 2012, at gøre.</p> <p>Link til hjemmeside med artikler og dokumentationsmateriale: http://projektfinansiering.vfl.dk/Landdistriktsmidler/2012/Konsekvensforfosfor-ogkaliumforsynin/Sider/default.aspx</p>			